

Jak napisać opowiadanie?

Tę formę wypowiedzi znasz świetnie! Stosujesz ją codziennie, opowiadając mamie czy kolegom o zdarzeniach w szkole, w domu, na wakacjach. O czym jednak musisz pamiętać?

Plan wydarzeń:

Przy pisaniu opowiadania pomocny jest plan wydarzeń. Może być plan ramowy lub plan szczegółowy (bardziej rozwinięty).

Plan ramowy

1. Przyjście Agnieszki do szkoły.
2. Spotkanie Filipa.
3. Ucieczka ze szkoły.

Plan szczegółowy

1. Przyjście Agnieszki do szkoły:
  - a) plotkowanie na temat nauczycielki fizyki,
  - b) rozmowa z koleżankami w szatni,
  - c) pisanie ściąg na sprawdzian z fizyki.
2. Spotkanie Filipa:
  - a) rozmowa przyjaciół na temat nowego filmu,
  - b) plany związane z wagarami.
3. Ucieczka ze szkoły:
  - a) spacer po głównej ulicy,
  - b) oglądanie wystaw sklepowych,
  - c) wejście do kina,
  - d) oglądanie filmu,
  - e) powrót do domu.

Rodzaje opowiadań

W zależności od tego, o czym opowiadamy i w jaki sposób, wyróżniamy:

a) opowiadanie odtwórcze - oparte jest na jakimś tekście kultury, np. filmie, książce, i stanowi najczęściej rozwinięcie wątków w nim zawartych; **NIE MYLIĆ ZE STRESZCZENIEM!**;

b) opowiadanie twórcze – samodzielnie wymyślone opowiadanie,

c) opowiadanie z dialogiem – włączamy do opowiadania mowę niezależną, czyli dialog (rozmowę bohaterów).

MOWA NIEZALEŻNA – dokładne przytoczenie wypowiedzianych słów w pierwszej osobie, np. Artur powiedział: „Jestem zmęczony”.

MOWA ZALEŻNA – podporządkowanie wypowiedzi bohaterów narracji, np. Artur powiedział, że jest zmęczony.

Narracja

Osobą, która prezentuje nam świat przedstawiony, jest **narrator**.

Ze względu na sposób prezentowania treści możemy wyróżnić:

- **narrację pierwszoosobową (pamiętnikarską)**, charakteryzująca się tym, że narrator należy do świata przedstawionego (jest bohaterem); opowiada w pierwszej osobie

o wydarzeniach, w których uczestniczył lub był świadkiem; jest to najczęściej narracja subiektywna;

- **narrację trzecioosobową (autorską)**, charakteryzującą się tym, że narrator wszytkowiedzący (nienależący do świata przedstawionego) opowiada w trzeciej osobie o wydarzeniach; jest to najczęściej narracja zdystansowana, czyli obiektywna.

Narrator może opowiadać na różne sposoby:

- w **czasie teraźniejszym**, stwarzając złudzenie, jakby akcja rozwijała się w danym momencie, nawet jeśli opowiada o dawnych wydarzeniach; takie opowiadanie jest z reguły bardzo dynamiczne;
- w **czasie przeszłym**, przedstawiając wydarzenia dokładniej, w sposób bardziej uporządkowany.

Kompozycja

Kompozycja opowiadania powinna być trójdzielna: **wstęp, rozwinięcie zakończenie.**

1. Wstęp

Zaczynamy od opisu miejsca, czasu oraz okoliczności zdarzeń, np.

Wydarzenie, które chcę opisać, miało miejsce kilka lat temu. Będąc jeszcze uczennicą szkoły podstawowej, wybrałam się z koleżankami i kolegami z klasy na wycieczkę rowerową do lasu. Był piękny, słoneczny czerwcowy dzień. Na niebie nie widać było ani jednej chmurki. Nic nie zapowiadało nadciągającej katastrofy.

Opowiadanie można zacząć również cytatem z jakiejś książki, piosenki bądź też dosłownie przytoczyć jakąś znaczącą wypowiedź koleżanki, np.

„Szczęśliwej drogi już czas, mapę życia w sercu masz. Jesteś jak młody ptak”.
Skończył się rok szkolny. Nareszcie mogłem odetchnąć i odpocząć od całorocznej harówki. Postanowiłem szybko spakować swoje walizki i ruszyć przed siebie w poszukiwaniu przygód.

2. Rozwinięcie

Pamiętaj o podaniu podstawowych informacji dotyczących świata przedstawionego, czyli w tekście zamieść informacje dotyczące:

miejsca akcji,

czasu akcji,

przedstaw bohaterów,

przedstaw wydarzenia.

W rozwinięciu pamiętamy o eksponowaniu ruchu, akcji, tego, co się dzieje. Opowiadanie to przecież głównie akcja, relacjonowanie wydarzeń.

- Używamy czasowników ruchu, np.: nadjechał, podbiegł, wyruszył, odszedł.
- Używamy wyrazów sugerujących następstwo czasowe, np.: przedtem, potem, później, po chwili.

- Warto stosować wyrazy podgrzewające temperaturę, wprowadzające element zaskoczenia, np.: nagle, niespodziewanie, na szczęście.
- W opisach, dla uplastycznienia, stosujemy przymiotniki, przysłowki i inne określenia, opisujące jakość, cechy np.:

*Było to **piękne wiejskie gospodarstwo, zielone i spokojne, przyciągające turystów** zapachem **świeżych** kwiatów i mleka prosto od krowy oraz **widokiem na pobliskie, niewysokie, pokryte lasami górskie** zbocza i pastwiska. Przed domem pasły się **chude, białe kózki** i biegał **śmieszny, nieduży piesek o kręconej jak u pudelka sierści**. Przez środek podwórka przepływał **zimny, górski strumyczek, który kusił, by zaczerpnąć z niego wody dla orzeźwienia. Raj, nie gospodarstwo!***

Można jeszcze wzbogacić opowiadanie wykrzyknikami, np.: *Raj, nie gospodarstwo!*
 - Opowiadanie będzie ciekawsze, jeśli włączymy do niego dialog, opis bądź urozmaicimy tekst odpowiednio dobranym cytatem. Jeśli włączymy w tok opowieści dialog, to pamiętajmy o zapisie graficznym. Wypowiedź każdej osoby zaczynamy od myślnika i zapisujemy w nowej linii. Dla jasności – po myślniku dodajemy komentarz typu:

-powiedział Bartek,

- odparła Ania,

- zapytała dziewczyna w niebieskim swetrze.

- Gdy wplątamy w tok opowiadania fragment dziennika lub listu, nie zapominajmy o niezbędnych odstępach lub zapisie w cudzysłowie. Opisów nie oddzielamy w ten sposób.

Na przykład: Tego dnia Grażyna pisała w swoim pamiętniku: „Nie jestem zadowolona ze swojego życia. Czuję się bardzo samotna. Nie mam przyjaciół”.

3.Zakończenie

Zakończenie powinno być ciekawym zamknięciem pracy i stanowić niejako podsumowanie, puentę, np.

Długo jeszcze zastanawiałam się, jak potoczyłyby się nasze losy, gdyby nie tamten wypadek. Myślę jednak, że wszystko, co się człowiekowi przydarza, jest częścią boskiego planu i nie ma on na to zbyt dużego wpływu.

Oto kilka propozycji, jak rozpoczynać kolejne części opowiadania.

Jak zacząć? Nigdy nie zapomnę tych wakacji sprzed dwóch lat, kiedy...Gdy wspominam tę dziewczynę, którą...To wydarzenie miało miejsce w...Działo się to ....To, o czym opowiem, wydarzyło się...Pewnego dnia...Był piękny, zimowy(wiosenny, lipcowy) dzień (wieczór, ranek).Tego dnia, kiedy...Stałam przy oknie i ...Jak zwykle w piątek o szesnastej....

Jak wprowadzić kolejne wydarzenia? W pewnej chwili zauważyłem...Po około dwóch godzinach...Nico później...Zbiegiem okoliczności...Traf chciał, że...To nie było przypadkowe spotkanie...Najlepiej pamiętam...

Jak wprowadzić opinię, informację o wrażeniach, wnioski? Myślę, że...Nie pamiętam, co wtedy czułam...To, co przeżyłam wtedy, odcisnęło piętno na mojej psychice...Po tym spotkaniu (wydarzeniu) pozostał tylko...Wiem, że to była najpiękniejsza chwila mojego życia...Doświadczenie, które zdobyłem wtedy....

Jak zakończyć? Dziwnym zbiegiem okoliczności...Nie pamiętam, jak zakończyła się ta historia...I tak skończyła się wspólna wędrówka (przygoda)...To była dla mnie nauczka. Dziś wiem, że.. Po tych wydarzeniach dziś pozostały tylko wspomnienia...Zakończenie tej historii jest przykre i nie warto o tym wspominać...